



**Realisatie**

## **Toeval of Niet**



Stef van Grieken / A.J. Slaghuis

**Versie 1.0**

Groningen, 9 December 2011

## Inhoudsopgaven

1	Inleiding.....	3
2	Organisatie .....	3
3	Doelstelling & Doelgroep .....	4
4	Resultaten .....	4
4.1	Evenement.....	5
4.2	Website.....	5
4.3	Partnership .....	6
5	Leerpunten .....	7
6	Budget Realisatie.....	8

## 1 Inleiding

De Nederlandse politiek kenmerkt zich door geslotenheid en achterkamertjes. Er bestaat in de ‘Haagse stolp’ geen openbaar lobby register, partijen hoeven niet te melden van wie ze geld ontvangen en notulen van het kabinet worden pas na twintig jaar openbaar. Om journalisten een beter inzicht te geven in de Nederlandse politiek heeft Hack de Overheid in Augustus 2010 een aanvraag gedaan bij het Stimuleringsfonds voor de pers. Op basis van data zouden journalisten nieuwe vormen van nieuwsgaring kunnen doen. In deze realisatie wordt beschreven welke activiteiten zijn ondernomen om de doelstellingen als beschreven in de aanvraag ‘politieke data gedreven journalistiek: een eerste stap in Nederland’.

## 2 Organisatie

De aanvraag voor het project is gedaan door Stichting Hack de Overheid (i.o.) en werd hierin vertegenwoordigd door het bedrijf wikiwise. Hack de Overheid zet zich in voor een slimmer Nederland met een open overheid. Hack de Overheid richt zich met name op het onderwerp open data bij overheden in Nederland. Toepassingen op basis van open data maken nieuwe diensten mogelijk en versterken de democratie. **Recentelijk is Stichting Het Nieuwe Stemmen gefuseerd met Hack de Overheid.** Het Nieuwe Stemmen zet zich in om een groter en jonger deel van de kiezers te betrekken bij de Nederlandse (partij-) democratie en de politiek in het algemeen. Het Nieuwe Stemmen is 2009 meerdere keren onderscheiden voor haar unieke en innovatieve bijdrage aan e-participatie en e-democratie. Zo heeft zij onder andere een Google Fellowship en een nominatie voor de e-participatie award van het Ministerie van Binnenlandse zaken gewonnen. Projecten die door Het Nieuwe Stemmen zijn geïnitieerd omvatten onder andere Wiekiesjij.nl, Watstemmijnraad.nl en Wettenstrijd.nl.





### 3 Doelstelling & Doelgroep

Het project had als doel om (politieke) datajournalistiek voor het eerst op de kaart te zetten in Nederland. Om dit doe te bereiken zijn drie specifieke doelstellingen geformuleerd.

1. Het activeren van vrijdenkers, politici, programmeurs en journalisten rond het onderwerp ‘data gedreven politieke journalistiek’;
2. Het organiseren en houden van een speciale ‘data journalistiek’ track op het Hack de Overheid evenement;
3. Het uitwerken van het beste idee op basis van de wedstrijd gehouden tijdens het evenement

De doelgroep van het project waren journalisten met een interesse in technologie en data, programmeurs met een hart voor de publieke zaak en politici met interesse voor het onderwerp. Door deze doelgroepen bij elkaar te brengen zou vernieuwing en versteviging van de band tussen journalistiek en samenleving moeten ontstaan.

### 4 Resultaten

Het project heeft geleid tot een aantal concrete project resultaten opgeleverd. In dit hoofdstuk zullen we per resultaat bespreken hoe het aan de doelstelling heeft bijgedragen. De belangrijkste resultaten van het project zijn het organiseren van het de data journalistiek track op het evenement ‘hack de overheid’, de website toevalofniet.com die belangenrelaties tussen politici en de samenleving inzichtelijk maakt en tot slot een partnership met NRC.next op het gebied van data journalistieke producties. Wij denken dat de belangrijkste

doelstelling van het project: (politieke) datajournalistiek voor het eerst op de kaart te zetten in Nederland is gelukt en dat onze activiteiten hier in sterke mate aan hebben bijgedragen.

## 4.1 Evenement

Het eerste resultaat was de organisatie van een track tijdens het evenement Hack de overheid. Deze track had tot doel om de conversatie tussen journalisten, programmeurs, politici en ambtenaren op gang te brengen.

Een van de sprekers tijdens de track was Henk van Ess (voorzitter VVOJ). Van Ess ging in op de uitdagingen van het



**Figuur 2** Programmeurs aan de slag

zoeken en verwerken van data tot een journalistiek verhaal.



**Figuur 1** Henk van Ess spreekt publiek toe

Inspirerende voorbeelden van gebruik van data in binnen en buitenland werden behandeld. Henk van Ess eindigde zijn speech met een uitdaging. De aanwezige programmeurs kregen de

opdracht om in een dag een applicatie te maken die verwijderde tweets van politici kon tonen. De applicatie is uiteindelijk aan het einde van de dag werkend gepresenteerd. De dag had de opzet van een hackathon.

Tijdens een hackathon zijn er verschillende zalen. In een van de zalen hebben verschillende sprekers hun visie op open data gebruik gegeven. In twee andere zalen waren tafels opgesteld waar programmeurs en journalisten in teams konden werken aan applicaties. Ook was er een zaal ingericht om spontaan presentaties te geven of concepten uit te werken. Aan het einde van de dag werden prijzen uitgedeeld aan de beste concepten. Verschillende data journalistieke projecten zoals politwoops.nl, hypotheekrente-aftrek-ticker zijn gepresenteerd. De jury beloofde uiteindelijk de groep achter het project 'toeval of niet' met de hoofdprijs:

het uitwerken van dit concept. In totaal hebben zo'n meegedaan aan het evenement. De dag heeft veel enthousiasme voor open data en journalistiek losgemaakt.

## 4.2 Website

Het tweede resultaat concrete resultaat is de ontwikkeling van de website Toeval of Niet. De website was het bete idee op basis van het georganiseerde evenement. Het doel van de



Developed by [@stijnk\\_smaai](#) [View my other sites](#) [Make me a contact](#) [Hi Agnes](#)

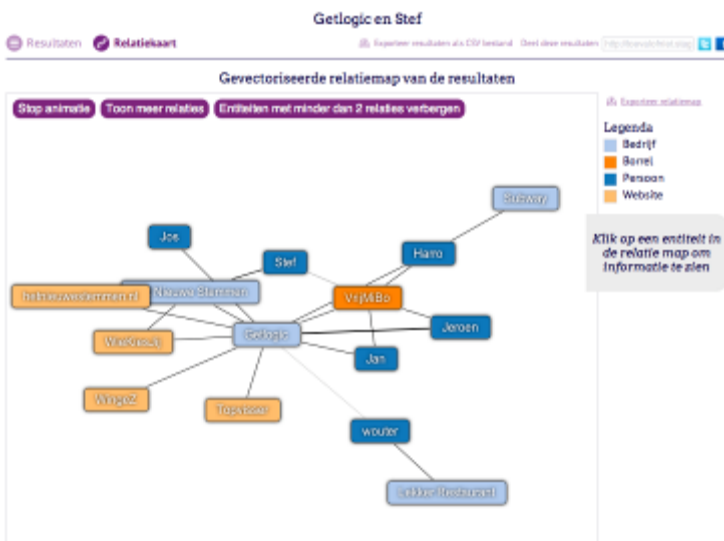
# Toeval of niet?

Wie kent wie nou eigenlijk in de politiek? [meer informatie](#)

Vind relaties tussen politici, bedrijven en organisaties

Of knip en plak hier stukken tekst om relaties erin te vinden

website is om inzicht te geven in de belangen relaties tussen politici, bedrijven, organisaties en andere personen. Deze relaties kunnen vervolgens door bezoekers worden gevisualiseerd in een Social Network Graph. De website helpt journalisten bij het vinden van de context in een verhaal. Hoe kent Mark Rutte eigenlijk de top van Shell? En welke provincie bestuurder is eigenlijk lid van Nieuwspoor? Voor bezoekers van de website bestaat er de mogelijkheid om ook zelf relaties toe te voegen aan de site. De data waar mee is begonnen is door journalisten, vrijwilligers en programmeurs bij elkaar verzameld. Enkele interessante datasets zijn de leden van nieuwspoor en de linkedin profielen van politici. Op dit moment bevat Toeval of Niet meer dan 2000 datapunten. De ambitie is om samen met onze nieuwe partner tot meer dan 10.000 relaties te komen in het komende jaar.



De data die door het project wordt gegenereerd is gratis her te gebruiken voor derden via een Application Programming Interface (API). Op deze manier kunnen applicaties van omroepen, kranten of andere media de data hergebruiken in hun eigen systemen.

De broncode van het project is ook onder open source licentie proactief beschikbaar gesteld. Op deze manier kan de broncode in

meerdere projecten en in meerdere landen worden gebruikt. Zo is er al interesse voor de applicatie getoond vanuit de Sunlight Foundation in de Verenigde Staten en Aftenposten in Noorwegen.

#### 4.3 Partnership

Voor de website Toeval of Niet is actief gezocht naar een partnership met een grote media partij. Samen met NRC.next is de website verder uitgewerkt. De samenwerking met NRC.Next

bestaat uit het gezamenlijk verzamelen van data over het de relaties van



politici. Daarnaast zal NRC.next in het kader van haar parlementaire nieuwsgaring op basis van de resultaten van dit project een serie artikelen uitbrengen. Voor dataverzameling hebben we verschillende interessante databronnen weten te achterhalen zoals alle leden van Nieuwspoor, Hoogleraren die lid zijn van een politieke partij en alle LinkedIn profielen van Kamerleden. Deze data is deels met de hand verzameld vanuit verschillende gedrukte bronnen. In het voorjaar van 2012 zal er uitgebreid aandacht worden gegeven aan de resultaten van deze data verzameling.

## 5 Leerpunten

We kijken tevreden terug op het project waarin het belangrijkste resultaat; het op de kaart krijgen van open data in de journalistiek is gelukt. Uiteraard zijn er ook een aantal leerpunten te trekken uit dit project.

### 1. Wedstrijd & Betrokkenheid

Om betrokkenheid bij journalisten en ontwikkelaars te krijgen is er gekozen voor het concept van een wedstrijd. De prijs van deze wedstrijd was het laten ontwikkelen van de applicatie die door de jury als beste uit de bus kwam. We hebben gemerkt dat het moeilijk was om de betrokkenheid van de groep die met het idee kwam vast te houden. Hierdoor heeft de realisatie vertraging opgelopen.

### 2. Ontwikkeltijd

Het bleek lastiger te zijn dan in eerste instantie was gedacht om informatie te vinden over de relaties van politici. Het verkrijgen en opschonen van de data heeft veel handwerk gekost. Hierdoor is het project vertraagd. Gelukkig hebben de tientallen vrijwilligers van Hack de Overheid / Het Nieuwe Stemmen hierbij het succes van het project geborgd.

### 3. Lobbyisten

Nederland kent geen verplicht lobby register. Hierdoor is het moeilijk geweest om de relaties tussen politici in Den Haag en lobbyisten vast te stellen. Dit was moeilijker dan we initieel hadden gedacht.